

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Newsletter

komunitní práce a participace

Odbor pro sociální začleňování (Agentura)

Prosinec 2021

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_030/0000605

Vážení čtenáři,

ve vaší každodenní praxi se můžete denně setkávat s nedostatečným zastoupením některých skupin obyvatel vytlačovaných na okraj společnosti nebo znevýhodněných z důvodu etnicity, zdravotního stavu, věku, sexuální orientace nebo jiného postavení. Nemají hlas ve společnosti, veřejné politiky se jim věnují až v době, kdy vznikne nějaký problém, což může vést k jejich další stigmatizaci. Sociální vyloučení může vést ke zvýšení napětí a stavění fyzických či mentálních zdí a rozdělení na kategorie „my“ a „oni“. V dosavadní praxi sociálního začleňování převažuje přístup, kdy radnice a další aktéři řeší situaci chudých a utlačovaných obyvatel bez nich. Je třeba hledat způsoby, jak je do řešení jejich vlastní životní situace zapojit jako aktivní hráče, kteří mohou získat kontrolu nad svými životy a stát se odpovědnými za to, v jakém prostředí a jak žijí. Pro některé z nich může být poměrně náročné zorientovat se v kompetencích veřejných institucí, proto je nutný proaktivní přístup a aktivní snaha o jejich zapojení do fungování veřejných institucí. V tom vám může být užitečným průvodcem předkládaná [Metodika občanské participace v obcích s koncentrací sociálního vyloučení](#) a navazující [Příručka dobré praxe](#).

V Agentuře podporujeme komunitní práci také jako jednu z metod sociální práce, která rozvíjí místní komunitu, pracuje s jejími zdroji na udržitelných změnách a koncentruje se na silné stránky lidí. Předkládaná [metodika komunitní práce](#) i navazující [příručka dobré praxe](#) prakticky ukazují, jak je komunitní práce pestrou inovativní metodou, která má však své jasné postupy a náležitosti a jaké mohou být její výstupy/výsledky. Při její realizaci může docházet k mírnění sociálního vyloučení prostřednictvím aktivizace členů komunity (zejména obyvatel sociálně vyloučených lokalit), posílení sounáležitosti a vyrovnávání nerovnováhy mezi potřebami lidí a zdroji. Metodika a příručka mohou pomoci metodu komunitní práce zviditelnit širší veřejnosti, případně o ní lépe argumentovat.

Inspiraci z těchto metodik a příruček dobré praxe můžete využít k:

- síťování a zapojování místních hráčů do tvorby integrace a integračních projektů
- vyhodnocování přínosu realizace integrace na místní úrovni
- facilitaci, moderování nebo mediaci jednání se zástupci vedení obcí/měst
- posilování kapacity obyvatel ohrožených sociálním vyloučením při řešení vlastních problémů
- zvyšování jejich podílu na rozhodování a přejímání odpovědnosti
- budování takových aktivit, intervencí a vazeb, které budou odpovídat jejich potřebám
- posilování občanské společnosti a rozvoji sousedství
- aktivnímu zapojování obyvatel s kumulací sociálních problémů do komunitního plánování a do přípravy a realizace aktivit a opatření
- společnému řešení potřeb obyvatel ohrožených sociálním vyloučením a ostatní veřejnosti
- zpracování efektivní komunikační strategie směrem k obyvatelům ohroženým sociálním vyloučením i k ostatní veřejnosti

Přeji vám osvěžující čtení na dlouhé zimní večery a doufám, že se inspirace a dobré praxe v participaci a komunitní práci budou i díky těmto publikacím a vašemu zájmu šířit dále.

Za realizační tým

David Beňák, ředitel odboru

Přehled aktualit v oblasti komunitní práce a participace:

- Aktuálně jsme zveřejnili 4 publikace ke komunitní práci a participaci:
  - [Metodika: komunitní práce v SVL](#) (Stanková, Bindasová, 2021)
Metodika je určena zejm. pro komunitní (sociální) pracovníky, vedoucí pracovníky a úředníky, zástupce obcí i krajů a další aktéry, např. vzdělavatele. Komunitní práce je v ČR dosud poměrně nová a tato metodika může posloužit jako prakticky zaměřená učební pomůcka těm, kteří s ní začínají.
  - [Příručka dobré praxe: komunitní práce v SVL](#) (Kandler, 2021)
Z příručky se od zástupců 8 organizací/realizátorů dozvíte o vývoji komunitní práce v dané lokalitě, který ilustrují fotografie, časová osa a zkušenosti s evaluací. Praktické příklady volně navazují na kapitoly metodiky. Příručka může posloužit ke vzájemnému inspirování a sdílení příkladů dobré praxe i výzev a pomoci tak při realizaci komunitní práce zejm. tam, kde se z různých důvodů zatím nedaří nebo teprve začíná.
  - [Metodika: Občanská participace v SVL](#) (Kandler, 2021)
Metodika, na jejíž přípravě spolupracovalo 12 lidí z praxe, obsahuje základní pojmy a obecná východiska občanské participace, dále specifické vymezení participace v sociálním začleňování, stručně také participativní přístupy v sociální práci a představení souvisejících participativních platform.
  - [Příručka dobré praxe: Občanská participace v SVL](#) (Kandler, 2021)
V samostatné praktické části se můžete seznámit s následujícími oblastmi a technikami zapojování místních obyvatel do procesů sociálního začleňování ze 14 měst a 4 neziskových organizací: participativní výzkum, zapojování do strategického plánování, příprava a realizace obecních projektů, operativní jednání radnice, participace obyvatel při řešení problematiky bydlení, fokusní skupiny, World Café, strategický integrační workshop, tvorba vize komunity a divadlo utlačovaných.
- Vzděláváme v **komunitní práci a participaci** samosprávy a místní partnery:
  - Připravili jsme [E-learningový kurz „Jak rozumět sociálnímu vyloučení a plánovat jeho řešení“](#) ke komunitní práci a participaci a realizovali 4 webináře:
    - 22. a 27.10. [Úvod do občanské participace v sociálním začleňování](#)
    - 7. a 17.12. [o zkušenostech s komunitní prací v Třinci](#)
- V příštím roce se chystá kurz komunitní práce v rozsahu 80 hodin. Pro více informací a přihlášení můžete kontaktovat: Zuzana.Stankova@osu.cz
- **Nadace VIA** hledá nového kolegu či kolegyni na pozici Manažer/ka komunitního rozvoje: www.nadacevia.cz/2021/11/22/hledame-noveho-kolegu-ci-kolegyni-na-pozici-manazer-ka-komunitniho-rozvoje
- Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Centrem pro sociální a ekonomické strategie Univerzity Karlovy vydalo knihu [Návrat lidí bez domova do bydlení: konsensuální konference](#), která shrnuje participativní proces a průběh konsensuální konference k tomuto složitému tématu veřejných politik. Vedle vstupů týmu prof. Martina Potůčka v publikaci najdete také dílčí texty a vstupy expertů z akademické sféry a praktiků z ministerstev, obcí či neziskových organizací. Možnou syntézu těchto pohledů pak nabízí „výrok poroty“ složené z významných osobností pohybujících se v politikách sociálního začleňování, bydlení a bezdomovectví.

- O víkendu 8.-10.10. proběhlo v Praze závěrečné setkání grantistů pilotního programu **Nadace VIA** na podporu romských lídryň a lídrů ze sociálně vyloučených lokalit. Více informací o konkrétních projektech se můžete dozvědět ve zprávě [Špatná adresa nebrání rozvoji komunitního života](#).

© Nadace VIA

- Program [ACTIVE CITIZENS FUND](#) vyhlásil výzvu na [akční granty](#), ve které je možné získat grant ve výši od 1 000 do 3 000 eur na projekty v délce 1-12 měsíců. Výzva je určena pro méně zkušené organizace, které působí lokálně. Uzávěrka pro podání žádostí o grant je průběžná, vyhodnocují se vždy všechny žádosti podané do konce daného čtvrtletí (tj. podané do 31. 3. / 30. 6. / 30. 9. / 31. 12. daného roku), resp. do vyčerpání alokace na daný rok. **Individuální konzultaci** si můžete domluvit přes [interaktivní webový formulář](#), e-mailem na konzultace@activecitizensfund.cz nebo telefonicky po celou dobu trvání výzvy (do **30. 6. 2023**). Program [Active Citizens Fund](#) je realizován v rámci [Fondů EHP a Norska 2014-2021](#). V České republice jej spravuje **konsorcium Nadace OSF, Výboru dobré vůle - Nadace Olgy Havlové a Skautského institutu**, které bylo vybráno na základě otevřeného výběrového řízení. Prostřednictvím Fondů EHP a Norska přispívají státy Island, Lichtenštejnsko a Norsko ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů v Evropském hospodářském prostoru (EHP) a k posilování spolupráce s patnácti evropskými státy.
- Dvacetileté výročí existence neziskové organizace [Český Západ](#) si můžeme připomenout publikací o komunitní práci [Mít život ve svých rukou](#) z roku 2013: https://cesky-zapad.cz/files/download/Mit_zivot_ve_snych_rukou2_metodika_final.pdf

- Moravskoslezský kraj bude v rámci [Strategie rozvoje](#) podporovat **[ŽIVOT V KOMUNITĚ](#)**.
- V rámci koordinované výzvy OPZ byly v letošním roce publikovány výstupy:
  - Projekt **Hlavu vzhůru – komunitní centrum Savore Džene** (IQ Roma Servis)
    - [Metodika komunitní práce projektu Hlavu vzhůru](#)
    - [Hlavu vzhůru – příběhy angažované komunity](#)
  - Projekt **Všichni jsme sousedé – komunitní práce v Aši** (Město Aš)
    - [Naši sousedé Vietnamci](#)
    - [Naši sousedé Romové](#)
    - [Naši sousedé Mongolové](#)
- Příští rok se bude celé číslo časopisu [Sociální práce \(2/2022\)](#) věnovat participaci:
  - Prakticko-publicistické texty můžete posílat do 8. 2. 2022 na e-mail: publicistika@socialniprace.cz

© Nadace VIA

Díky za spolupráci a vše nejlepší do nového roku

Michal Kandler

e-mail: michal.kandler@mmr.cz